

הרבנות הראשית לישראל

THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

מחלקת הבחינות הארצית

בס"ד

מבחן הסמכה - בהלכות שבת

כסלו תשע"ג

הוראות לנבחן:

א. יש לנמק כל תשובה, ולציין בה את כל המקורות מהגמרא, ומשיטות הראשונים, ולהביא את הכרעת השו"ע, הרמ"א, ונושאי הכלים. תשובה שאינה מנומקת ומפורטת בהתאם להנ"ל – לא תתקבל.
 ב. המבחן מחולק לשני חלקים: חלק א' – עיון. יש לענות בו על 7 שאלות בלבד. חלק זה הינו 70% מציון הבחינה. חלק ב' – בקיאות. יש לענות על 5 שאלות בלבד. חלק זה הינו 30% מציון הבחינה.
נבחן יקר! נא התמקד בתשובתך, רק על הנידון בשאלה בלבד!
 כתוב את תשובותיך, רק בחלק השמאלי של מחברת התשובות. השתדל לשמור על כתב קריא, ברור, ומסודר.
 הקפד לכתוב, כל תחילת תשובה בעמוד חדש, ולציין את מספר התשובה. וכל חלק חדש מהתשובה, בשורה חדשה.

חלק א - עיון

שהייה והטמנה

1. א. האם מותר להשהות תבשיל מערב שבת או להחזיר תבשיל בשבת, בסמוך לכירה או לתנור, שאינו גרוף וקטום? הבא את דברי הגמרא, הראשונים, ופסק ההלכה.
- ב. פרט מה דין התבשיל, במקרה והשהה או החזיר, תבשיל באופן האסור לעשותו (בשוגג/במזיד)?
- ג. האם מותר להניח בשבת, סיר שבו תבשיל, (1) יבש? (2) לח? המבושלים כל צורכם, מעל גבי סיר המונח על גבי כירה שאינה גרופה וקטומה?
 {בתשובתך עליך להתייחס לסיר העומד ע"ג הכירה כסיר מלא בתבשיל. וכסיר ריק מתבשיל.}

בונה וסותר

2. א. "תנו נתנו במגדל ונעל בפניו ואבד המפתח הרי זה עירוב." פרט מה דנה הגמרא בדברי מימרא זו? ומה למדו הראשונים מדין זה?
- ב. האם מותר לעשות נקב בחבית של יין? פרט בתשובתך את סוגי הנקבים, הסתימות, והכלים, המובאים בדין זה.
- ג. ניקבה החבית. האם מותר לסותמה בשבת, ומדוע? פרט את הדין.

צידה

3. א. מה דינו של אדם הצד בשבת, צבי, במצבים הבאים: ישן? סומא? חיגר? חולה? זקן? צבילקטן? ומדוע?
- ב. מה דינו של הצד ארנבת חולה? ומה הדין בצד חגבים? ומדוע?
- ג. האם מותר בשבת, לצוד, ולהרוג, פרעוש או כינה? פרט דבריך!
- ד. הצד את החיות לצורך: (1) רפואה (2) לצורך משחק (3) כדי שלא יזיקו אותו, מה דינו?

קושר

4. א. "איתמר התיר רצועות מנעל וסנדל, תני חזא חייב חטאת. ותניא אידך פטור אבל אסור, ותניא אידך מותר לכתחילה." באר את תשובת הגמרא על כך. ופרט את שיטות הראשונים בזה? וכיצד נפסקה ההלכה?
- ב. (1) הקורע שלא על מנת לתפור. (2) המתיר שלא על מנת לקשור, פרט מה דינו.
- ג. נשמטו לו רצועות המנעל. האם מותר להחזירן? פרט את הדין!

בורר

5. א. הבא מספר מקרים בהם מתירים לברור פסולת מאוכל. ובאר את הטעם לכך בכל אחד מהמקרים.
- ב. הבא את דעות הפוסקים בדין "בורר תורמסין", וכיצד נפסקה ההלכה?
- ג. הכין כוס קפה שחור. ורוצה לערוטו לכוס אחרת, ללא גרגירי הקפה. האם מותר לעשות כן, ומדוע?

טוחן מעבד ולש

6. א. האם מותר לטחון או לקצוץ: פלפלים, מלח, ובשר, ומדוע?
- ב. האם מותר ליתן מים לתוך "קליין" לתוך "קמח"? באר את שיטות הראשונים בדינים אלו, וכיצד נפסק להלכה?
- ג. האם, וכיצד, מותר להכין בשבת: טחינה? סלט ביצים? ומדוע?

מוקצה

7. א. האם מותר לשמוט את הנעל מהדפוס? או לטלטל את הדפוס עצמו כדי לשמוט את הנעל? ומדוע.
בתשובתך ציין: (1) האם יש נפ"מ בין מנעל חדש לישן? **ומדוע?**
(2) והאם יש נפ"מ בין מנעל של איש לשל אישה, **ומדוע?**
ב. הבא ובאר, את מחלוקתם של ר"י ור"ש בנושאים הבאים: **וכתוב כיצד נפסקה בהם ההלכה?**
1. מוקצה מחמת מיאוס. 2. מיגו דאיתקצאי. 3. נולד. 4. גרעיני תמרה.
ג. האם מותר לגעת בדבר שהוא 'מוקצה'? האם מותר ללטף בעלי חיים?

אוהל

8. א. באר היטב את המימרות הבאות, ופרט בהן את שיטות הראשונים, וכתוב כיצד נפסק בהן להלכה.
(1) "תני רמי בר יחזקאל טלית כפולה לא יעשה, ואם עשה פטור אבל אסור. היה כרוך עליה חוט או מישחא מותר לנטותו לכתחילה."
(2) "אמר רב האי פרוווקא אפליגיה דכובא שרי, אכולה דכובא אסור."
ב. האם מותר לשתום בכר בשבת: (1) פתח הארובה שבגג? (2) חלון הקבוע בתקרה? **ומדוע?**

חלק ב' - בקיאות

דיני קידוש

1. א. גמר סעודתו וקידש עליו היום עוד קודם שברך ברכת המזון. כיצד יעשה וינהג ביחס, לברכת המזון?
לקידוש של שבת? **ומה יקדים למה?**
ב. **המקדש על היין, והמסובים היוצאים בקידושו.** כמה צריכים הם לטעום מהקידוש. לכתחילה / ובדיעבד?

מלאכות עבור היהודי

2. א. האם מותר לשלוח שליח, כאשר עדיין שבת. על מנת שיקנה בשוק מיד עם צאת השבת? פרט את האופנים השונים.
ב. האם מותר לשלוח גוי, לקנות לו דבר מה, כאשר יודע בוודאות שהגוי יקנה לו בשבת?

כיבוי נר שבת

3. א. שכח נר דולק על השולחן בשבת. האם יכול לנער את השולחן, על מנת שהנר ייפול. כאשר הנר עדיין דולק?
ב. אדם הנמצא בשבת או ביו"ט בשדה. האם יכול להדליק את הנר ולהניחו על גבי העץ?
ג. האם מותר לכפות קערה על גבי הנר, כשהאור מפריע לו לישון?

שימוש באילן ובענפיו

4. א. האם מותר להשתמש בשבת במקרים הבאים: (1) בעץ ננס (הנמוך מג' טפחים) שיש בו פירות?
(2) קנים רכים? (3) בענף עץ שחלקו מעל ג' טפחים, וחלקו בתוך לג' טפחים?
ב. מה הדין במקרים הבאים, **ומדוע?**
(1) התולש עשבים שעלו וצמחו על גבי הכלי. (2) התולש ירק שתחבו באדמה באותו היום.
(3) התולש ירק מעציץ מנוקב. (4) המגביה, עציץ מנוקב / עציץ שאינו מנוקב, מעל הקרקע.

דיני בהמתו בשבת

5. א. מה ניתן לעשות לבהמה שנפלה לאמת המים בשבת? פרט את האופנים השונים!
ב. האם מותר למסור לגוי את בהמתו:
(1) לצורך שמירה ומרעה בעלמא? (2) להשאיל ולהשכיר לו כאשר מתנה עמו שהבהמה תנוח בשבת?
נמק תשובותיך!

דיני קידוש ונרות

6. מי שאין ידו משגת לקנות אלא דבר אחד בלבד, מה יעשה בכל אחד מהמקרים הבאים: **נמק את תשובותיך!!**
(1) נר שבת או נר חנוכה? (2) נר שבת או יין לקידוש?
(3) יין לקידוש או נר להבדלה? (4) נר חנוכה או יין להבדלה?

מה? חנה!!!